

TÁRSASÁGI ÉLET

Főtitkári jelentés

Beterjesztette MARI LÁSZLÓ, a Magyar Földrajzi Társaság 2017. évi Közgyűlésén

Tisztelt Közgyűlés!

Főtitkári jelentésem összeállításánál a korábbi évek főtitkári beszámolójánál kialakult hagyományt követem. Az 1872-ben alapított Társaság fő tevékenysége a földrajzi ismeretek gyarapítása és terjesztése, a geográfia széles körben való népszerűsítése. Ennek fő pilléreit a tudományos ismeretterjesztő előadások (konferenciák) rendezése, a Földrajzi Közlemények tudományos folyóirat kiadása, az országos földrajzi versenyek lebonyolításában való aktív közreműködés, a szakkönyvtár működtetése, a földrajz szakmai érdekképviselése, a hazai geográfia nemzetközi tudományos társaságokban való képviselése, továbbá a Földgömb című folyóirat megjelenítéséhez való szakmai hozzájárulás jelenti. A Társaság közhasznú szerepvállalása erősen kötődik az Európai Unió 1993 óta érvényes regionális politikájának azon törekvéséhez, miszerint minden eszközzel segíteni kell a lokális és regionális tudat erősítését.

Emlékezés

Mindenekelőtt tisztelettel emlékezünk mindazon tagtársunkra és kollégánkra, akik legutóbbi közgyűlésünk óta távoztak körünkől! Elhunyt:

- Lovász György
(2013 óta volt Tiszteleti tag)
  - Süli-Zakar István
(2015 óta volt Tiszteleti tag)
  - Gadócziné Fekete Éva
- Emléküket megőrizzük!

Taglétszám

A Társaságunknak 2017-ben 553 tagja van, amely kiegészül 2712 pártoló taggal, akik a Földgömb magazin előfizetői táborának tagjai.

A szakosztályok, területi osztályok tevékenysége, a titkárság működése

Társaságunk 10 budapesti szakosztálya, 16 vidéki területi osztálya és 1 határon túli, Székelyföldi Osztálya tart rendszeresen tudományos ismeretterjesztő előadásokat. A 2016/2017-es társasági évben szakosztályaink 30, osztályaink 149 előadást tartottak, tehát a Magyar Földrajzi Társaság szervezésében az elmúlt évben összesen 179 tudományos-ismeretterjesztő előadás hangzott el, több mint 150 előadó közreműködésével és kb. 7000 fő részvétele mellett. Előadásaink nemcsak a „hivatásos” geográfusok, de egyetemi, főiskolai hallgatók, szaktanárok, illetve az ember és környezet viszonyrendszer iránt érdeklődők eredményeinek bemutatására is lehetőséget biztosítanak. Az előadások közönsége jelentős részben középiskolai földrajz tanár, akik az előadásokon hallott-látott információkat közvetlenül hasznosítani tudják a tanórákon. Örömteli, hogy a tapasztalt kutatók mellett PhD hallgatók is vállalkoznak kutatásaik bemutatására, ezzel a társasági vitaulések mintegy gyakorlóterepként szolgálnak a jövő professzorai számára.

Társaságunk éves nagyrendezvényére, a 69. vándorgyűlésre az első alkalommal megrendezett Magyar Földrajzi Napok keretében, 2016. augusztus 25-27-én az Eszterházy Károly Egyetemen került sor. A Magyar Földrajzi Napok rendezvény Társaságunk ötlete, megvalósításában Társaságunk mellett az Eszterházy Károly Egyetem és az Agria Geográfiai Alapítvány vett részt. A Magyar Földrajzi Napok keretében zajlott a VIII. Magyar Földrajzi Konferencia, a XVI. Geográfus Doktoranduszok Országos Konferenciája és az Oktatás-módszertani és Földrajztanári Konferencia, valamint Társaságunk éves közgyűlése. Vasárnap került sor az egész napos autóbuzos kirándulásra,

amely a Bükkalja területére kalauzolta el a résztvevőket.

A Társaság az elmúlt évben több országos jelentőségű tudományos és ismeretterjesztő rendezvénynek is szervezője, társszervezője, illetve különböző munkaszerepben közreműködője volt. Közülük (időrendben) kiemelendő a következők:

- 2016. október 20-21-én a Pécsi Tudományegyetemmel közösen rendezett 10. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia, melynek témája „Az Izlám és Közép-Európa – Geopolitika és migráció”.
- 2016. november 8-10. között megrendezett 32. Nyírségi Földrajzi Napok, ahol 3 szekcióban 15 előadás hangzott el igen változatos témakörökben.
- 2017. április 29-én a budapesti Millenáris Parkban került sor a „Felfedezők Napja” elnevezésű, a „Kutatóexpedíciók Fesztiváljaként” aposztrofált nagyszabású rendezvényre, amelyen a szervező, a Földgömb az Expedíciós Kutatásért Alapítvány szakmai együttműködő partnereként vettünk részt. Az eseményen 5000 látogató volt, 20 ismeretterjesztő előadás hangzott el.

A Titkárság rendkívül sokoldalúvá duzzadt feladatait továbbra is az ügyvivő, Heiling Zsolt koordinálja és felügyeli a Társaság egyetlen alkalmazottjának adminisztratív tevékenységét. A Társaság minden választott tisztségviselője (megközelítően 50 tagja) bárminemű ellenszolgáltatás nélkül, önkéntes munkában látta el megbízatásait.

Közéleti szerepvállalás

A Társaság komoly szerepet vállalt a szakmai érdekek oktatási és kulturális igazgatás felé történő képviselésében. A „Végveszélyben a földrajz a (köz)oktatásban! petíció lezárásaként eljuttatunk egy levelet a petícióval és az aláírásokkal a Köztársasági Elnöki Hivatalhoz, amelyre lényegi választ nem, csak egy udvarias levelet kaptunk, hogy nem az ő hatáskörük a témában dönteni.

Tanulmányi versenyek

A Társaság 2016/2017-ben is részt vett a hazai országos földrajzi/föld- és környezettudományi versenyek lebonyolításában, zsűrizésében, szakmai véleményezésében, így többek között tagtársaink közreműködtek a földrajz OKTV, a Kárpát-medencei Teleki Pál Földrajz-Földtan, a Sajó Károly Kárpát-medencei Környezetvé-

delmi Verseny, vagy éppen az Angol Nyelvű Országos Földrajzi (Hungeo) verseny munkálataiban. Utóbbi egyben a hazai földrajzoktatás nemzetközi megemlégetése is, míg a Sajó Károly verseny a Kárpát-medencei magyar iskolák, diákok közti kapcsolatok erősítéséhez járul hozzá. Szabó Pál tagtársunk közbenjárására idén nyolcadszor kerülhetett arra sor, hogy a földrajzi OKTV dobogós helyezetteinek – a díj rangjához méltóan – a verseny ünnepélyes díjkiosztóján adhassuk át az Ifjú Geográfus okleveleket. A díjátadón társaságunkat Visy Judit tagtársunk képviselte a budapesti Mórincz Zsigmond Gimnáziumban megrendezett eseményen.

A Társaság szorosan együttműködik az MTA Földtudományok Osztálya keretében működő Földrajzoktatási Albizottsággal is. Ennek a párbeszédnek köszönhetően az Oktatás-módszertani Szakosztály irányításával összehangoltuk a legkülönbözőbb országos földrajzversenyek időpontjait. A Társaság Tisztikara a magyar geográfia érintő megemlékezéseken és köszöntéseken is több alkalommal képviselte a tagságot.

Könyvtár

A Társaság működteti az ország második legnagyobb földrajzi szakkönyvtárát. A jelenleg még az MTA Budaörsi úti Kutatóházában található létesítményben közel 100 ezer kötet és mintegy 2500 lenyomat, de több muzeális értékű, az országban egyedülálló könyv és térkép is található. A Könyvtár revíziója folytatódik. 2015. november 15-től a könyvtár a revízió teljes időtartama alatt zárva tart, így biztosítva, hogy a már elvégzett rendezés ne sérüljön, a már rendezett, esetleg bedobozolt egységeket ne bontsák meg, illetve a további munka zavartalanul és minél hatékonyabban történhessen. Amíg a könyvtár zárva tart és a feldolgozás zajlik, a könyvtár teljes körű felügyeletét az erre a célra létrehozott bizottság látja el. A Könyvtári Bizottság tagjai: *Erőss Ágnes, Magyar Árpád*, elnöke *Szabó József*. A könyvtár új helyen való elhelyezéséről aláírtuk a szerződést a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvánnyal. A könyvtár költözéséig a jelenlegi helyszín bérleti díját a PAGEO Alapítványtól erre a célra nyert támogatásból fedezzük.

Kiadványok

Társaságunk illetménylapjának, az MTA X. Földtudományok Osztálya által kiemeltnek mi-

nősített Földrajzi Közleményeknek számai az MTA és az NKA támogatásának köszönhetően minden tagunkhoz eljutott. Egyrészt az anyagi támogatás feltételeként elvárt fegyelmzett határidőtartásnak, másrészt a szerkesztők rutinjának és összeszokottságának köszönhetően negyedéves ütemezéssel sikerült az egyes folyóirat-számokat megjelentetnünk és a honlapunkon, illetve a másik illetménylapunkkal, a Földgömb magazinnal egy postai csomagban a tagsághoz eljuttatnunk.

Úgyan nem a Társaság kiadásában, de a Magyar Földrajzi Társaság által alapított folyóiratként, a Társaság szakmai együttműködésében és tagjaink szerkesztésével jelenik meg évente 10 számmal „A Földgömb” tudományos-ismeretterjesztő magazin, amely mintegy 60 ezer olvasóhoz jut el.

Láthatóság

Honlapunkon a Társaság legfontosabb adatai, dokumentumai, eseményei olvashatók naprakész verzióban. Külön erény, hogy a Földrajzi Közlemények itt on-line is olvashatók, az egyes cikkek letölthetőek, ami garantálja a honlap állan-

dó látogatottságát. A Földrajzi Közlemények nemcsak tagjainkhoz, hanem az on-line elérhetőség és a könyvtári példányok révén az ország és a határon túli magyar nyelvű tudományosság legkülönbözőbb tereibe és közösségeihez is eljut. Ugyanígy a legfrissebb társasági rendezvények illetve a középiskolai földrajzi versenyek felhívásai és eredményei is elérhetőek a honlapunkról.

Társaságunk facebook oldala sokat segít abban, hogy az ifjabb generációkhoz is eljussanak híreink, információink. 2017 augusztusában facebook oldalunknak 1597 kedvelője volt.

A Társaság jövőbeni kilátásai

Az évek óta fennálló gazdasági nehézségek ellenére bizakodunk, hogy pályázataink sikerrel járnak és az elmúlt évekhez hasonlóan biztosítják a szervezet zavartalan működését, az egyre bővülő közhasznú feladataink ellátását.

Befejezésül megköszönöm szíves figyelmüket és kérem a Tisztelt Közgyűlést beszámolóom elfogadását.

Budapest, 2017. augusztus 26.

MARI LÁSZLÓ
főtitkár

A Felügyelőbizottság jelentése a Magyar Földrajzi Társaság 2016. évi gazdasági és pénzügyi tevékenységéről

Tisztelt Közgyűlés, Kedves Kollégák!

A Felügyelőbizottság 2017. június 12-én megtartott ülésén megvizsgálta és értékelte a Magyar Földrajzi Társaság 2016. évről szóló pénzügyi jelentését. A Társaság 2016. évi gazdálkodását számszakilag bemutató pénzügyi dokumentumok ellenőrzése alapján a Felügyelő Bizottság megállapította, hogy a közhasznú szervezetként működő Magyar Földrajzi Társaság 2016. évi gazdálkodását összességében rögzítő és bemutató pénzügyi dokumentumok szabályszerűen készültek.

A Társaság gazdálkodására vonatkozó számszerű adatok a Földrajzi Közleményekben publikált formában, illetve a Társaság honlapján is rendelkezésre állnak. A Magyar Földrajzi Társaság 2016-ra vonatkozó gazdálkodási alapszámjai:

2016. évi összes bevétel:	20 783 eFt
2015. évi összes kiadás:	20 574 eFt
2015. évi egyenleg:	209 eFt

A vizsgálat a következőket állapította meg:

- 2016-ban a Társaság összes bevétele teljes egészében közhasznú tevékenységből

eredt. Ez az összeg viszont lényegesen alacsonyabb volt, mint 2015-ben, amikor az EUGEO nemzetközi konferencia kiemelt külső támogatása kiugróan magas bevétel növekedést eredményezett. A bevételek 2016-ban is tudományos célokat szolgáltak, vagyis konferenciák, egyéb szakmai rendezvények finanszírozását segítő állami és egyéb forrásokból, valamint a tagdíjbevételekből származtak. Utóbbiakból – valószínűleg a tagdíjfizetési fegyelem javulásának is köszönhetően – a Társaság bevétele 2016-ban megközelítette az 5 millió Ft-ot.

- Az SZJA 1%-ának a Társaság részére 2016-ban felajánlott összege 436 eFt volt, ami 108 eFt-tal magasabb a 2015. évinél. A felajánlott 1%-ok szerény összegének 2016. évi növekedése viszont továbbra sincs érdemi hatással a Társaság gazdálkodására.
- 2016-ban a Magyar Földrajzi Társaság összes kiadása teljes egészében közhasznú

tevékenység érdekében tett ráfordításként jelentkezett. Ez a 20 574 eFt viszont alig volt alacsonyabb, mint a 2016. évi összes bevétel, melynek következménye a mérleg szerinti szerény pénzügyi eredmény. A 2016. évi összes ráfordítás közel 84%-a anyagi jellegű volt, és döntően tudományos rendezvények költségeinek fedezésére szolgált.

- A 2016. évi kiadásokat alig meghaladó tárgyévi bevételek következményeként a Társaság gazdálkodása egyensúlyban volt, bár a jelentős támogatáscsökkenések (2015: 16401 eFt, 2016: 4536 eFt támogatás) miatt az eredményesség messze alatta maradt az előző évinek. További, a Társaság gazdálkodását negatív módon befolyásoló tényező volt a rövid lejáratú kötelezettségek 2015. évihez képest 9,5-szeres (!) növekedése (2015: 154 eFt, 2016: 1468 eFt), ami szintén rontotta az eredményességet. A Felügyelőbizottság választ vár arra a kérdésre, hogy milyen okai voltak e két negatív pénzforgalmi jelenségnek.

A fentiek alapján a Felügyelőbizottság megállapította, hogy a Társaság gazdálkodása 2016-ban pénzügyi szempontból stabil volt, de a

fentiekben említett támogatáscsökkenések és kötelezettség-emelkedések miatt a szervezetnek a tárgyévben nem sikerült jelentős tartalékot képeznie a 2017. évi gazdálkodás stabilitásának biztosításához.

A Felügyelőbizottság viszont a stabilitás hosszabb távon való megőrzése érdekében javasolja az MFT újonnan megválasztandó elnökségének:

- egy, a jelenleginél hatékonyabb bevétel-növelő stratégia kidolgozását,
- a tagdíjbevételek további növelését (pl. az egyetemisták körében, vagy a Földgömb előfizetőinek taborában végzendő tagtöborzással),
- új támogatói kör megszólítását (pl. rávenni a helyi önkormányzatokat település-imázst növelő szakmai rendezvények, programok támogatására),
- a pályázati tevékenység ösztönzését a területi osztályok körében (pl. pályázzanak önkormányzati kisösszegű támogatásokra).

Mindezek után felkérem a Tisztelt Közgyűlést a 2016. évi pénzügyi jelentés elfogadására.

Budapest, 2017. június 15.

TINER TIBOR
a Felügyelőbizottság elnöke

Kitüntetések a Magyar Földrajzi Társaság 137. Közgyűlésén

A Magyar Földrajzi Társaság

GÁBRIS GYULA professzor emeritus részére *Tiszteletbeli elnök* címet adományozott a Magyar Földrajzi Társaságért végzett több évtizedes önzetlen munkájáért.

HEVESI ATTILA professzor emeritust *Tiszteletli Tagjává* választotta kiemelkedő oktatói tevékenységéért, a karsztkutatásban elért kiváló eredményeiért, valamint a földrajzi ismeretek terjesztése érdekében végzett több évtizedes munkájáért, a Magyar Földrajzi Társaságban végzett munkájáért.

KERÉNYI ATTILA professzor emeritus részére *Lóczy Lajos Emlékéremet* adományozott sok évtizedes kiemelkedő oktató munkájáért, a hazai környezetföldrajz terén végzett iskolateremtő tevékenységéért és a környezettudományok tágabb körében is nagy elismeréssel fogadott egyetemi tankönyveiért, a Magyar Földrajzi Társaság önzetlen szolgálatáért.

SZABÓ JÓZSEF professzor emeritus részére *Teleki Sámuel Érmét* adományozott kiváló oktatói és kutatói, valamint tudománytörténeti munkásságáért és a Magyar Földrajzi Múzeum tevékenységének sokoldalú segítségéért, földrajzi közéleti tevékenységéért.

KERTÉSZ ÁDÁM kutatóprofesszor emeritus részére *Kőrösi Csoma Sándor-émlékéremet* adományozott a magyar geográfia felemelkedése érdekében végzett több évtizedes példamutató munkásságáért, kutatói tevékenységéért, a külföldi szervezetekben a magyar geográfia képviseléséért, hazai és nemzetközi eredményeiért, a Magyar Földrajzi Társaság önzetlen szolgálatáért.

Pro Geographia oklevelet kaptak:

ALEXA PÉTER a földrajz iránt elkötelezett pedagógusnak a tehetség gondozás terén kifejtett munkájáért.

BOROS LAJOS a városföldrajzi és gazdaság-földrajz kutatásában és az oktatásában végzett eredményes munkájáért.

BOTTLIK ZSOLT a földrajzi köz- és felsőfokú oktatás, illetve kutatás, a hazai geográfus közélet és intézményszervezés terén elért eredményeiért.

KLICASZ SZPIROSZ a földrajzi ismeretek terjesztését szolgáló magas színvonalú oktató-nevelő munkásságáért, a sikeres tehetséggondozásért.

KOMÁROMI ISTVÁN a földrajzi ismeretek terjesztését szolgáló magas színvonalú oktató-nevelő munkásságáért.

TEPERICS KÁROLY a Debreceni Osztály elnökéeként végzett eredményes szervező tevékenységéért, és a társadalomföldrajzi kutatásban és az oktatásban végzett eredményes munkájáért.

A Földrajz Népszerűsítéséért Vándordíjat a tudományos ismeretterjesztésben végzett eredményes munkájáért, a földrajztudomány és a rokontudományok eredményeit bemutató előadások szervezéséért 2017-ben a Dél-dunántúli Osztály nyerte el.

Minden díjazottnak szívből gratulálunk!

Jubileumi születésnapjuk alkalmából ezúton köszöntjük tagtársainkat

BÁRDI LÁSZLÓ   85 éves
GÁBRIS GYULA   75 éves
PÁL ÁGNES   75 éves

KORMÁNY GYULA   85 éves
MICZEK GYÖRGY   75 éves
ABONYINÉ PALOTÁS JOLÁN   75 éves